

Една отъ най-дълбоко залегналитѣ въ ума на Селимински идеи на новото време е тая за неизбежния прогресъ и все по-голѣмото усвършенствуване на човѣчеството въ умствено и нравствено отношение. Макаръ и запознатъ съ учението на Русо, той не сподѣля идеитѣ му за пораженията на модерната култура, както не сподѣля, бидейки убеденъ интелектуалистъ, и философията му на чувството. Въ психологията, етиката и историята Селимински навредъ се придържа въ теорията за надмощие на разума, и само тази теория му вдъхва крепка вѣра въ бъдащото на българския народъ. Нищо не го възмущава толкова, — него, оптимиста и патриота, — колкото клеветата на единъ виденъ грѣкъ (турския посланикъ въ Атина, Константинъ Мусурисъ), че българитѣ били осждени отъ самата природа да киснатъ въ невежество. Отъ самата природа? Но опитътъ ни учи, мисли оскърбениятъ Селимински, че всички народи сж еднакво надарени и че привилегията да ражда велики мъже не е нѣкакво изключително право на този или онзи народъ. Напротивъ, „свещената природа е надарила еднакво всѣки човѣкъ съ божиитѣ дарове“, както това се доказва у насъ отъ случая съ учения ни единоплеменникъ д-ръ Петъръ Беронъ, миналъ детинството си като овчарче и станалъ всепакъ единъ отъ патриарситѣ на мъдростъта въ Европа. Такива случаи сж нѣщо най-естествено, и тѣ ще се множатъ у насъ успоредно съ ръста на образованието и приравняването ни въ културата съ другитѣ народи.

Селимински очаква „свѣтло и славно бъдаще“ на народа ни: не напраздно той е билъ свидетелъ на българското пробуждане, чрезъ отваряне на училища и преподаване на живия роденъ езикъ. „И ние единъ день, съ Божия воля, ще се причислимъ въ реда на благороднитѣ народи“, вѣрва той, като вижда какъ се прогонва невежеството и усвояватъ наукитѣ и мъдростъта. „Българскиятъ народъ ще върви къмъ своето предназначение, той ще се бори срещу всички мъжнотии и спѣнки, които ще преодолѣе непремѣнно съ своята упоритостъ, търпение и напредѣкъ, и единъ день ще триумфира“. Ще триумфира, ако непрестанно се движи напредъ, подъ знака на умствената зрѣлостъ, нравственото свършенство и материалното благополучие. Защото „благодарение на съвременната свобода на съвѣстъта, печата, мощната сила на парата, електричеството, напредѣка на науката и техниката,